EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 13.3.2020.
COM(2020) 113 final

2020/0043 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o izmjeni uredaba (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1301/2013 i (EU) br. 508/2014 s obzirom na posebne mjere za mobilizaciju ulaganja u zdravstvene sustave država članica i u druge sektore njihovih gospodarstava u odgovoru na izbijanje covida-19

[Investicijska inicijativa kao odgovor na koronavirus]

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

Kriza uzrokovana koronavirusom, odnosno izbijanje covida-19, naglo je i dramatično pogodilo države članice te postoji mogućnost da će imati velike posljedice na njihova društva i gospodarstva. Rast u državama članicama otežan je zbog znatno smanjene gospodarske aktivnosti. Situaciju bi mogla dodatno pogoršati ograničenja likvidnosti jer poduzeća imaju poteškoća s plaćanjem dobavljača i zaposlenika. Istodobno su potrebna dodatna javna sredstva za potporu zdravstvenim sustavima i drugim aktivnostima koje su izravno povezane s izbijanjem bolesti.

Zbog toga je nastala iznimna situacija u kojoj je potrebno uvesti posebne mjere radi pružanja potpore i zaštite gospodarstvima, poduzećima i radnicima država članica. Opsežne i brze mjere potrebne su za sustave zdravstvene zaštite kako bi im se omogućio rad pod znatnim pritiskom te za MSP-ove koji često imaju ograničen manevarski prostor kako bi se ublažile negativne posljedice na tržišta rada i druge ugrožene dijelove njihovih gospodarstava. To se pitanje tiče cijelog EU-a te je potrebno mobilizirati sve raspoložive resurse na razini EU-a i država članica kako bi se svladale dosad neviđene poteškoće povezane s izbijanjem covida-19.

Komisija stoga predlaže pokretanje „Investicijske inicijative kao odgovora na koronavirus”, s pomoću koje će se promicati ulaganja mobiliziranjem raspoloživih novčanih rezervi u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova kako bi se bez odgode odgovorilo na krizu. Ulaganja će biti znatna te će brzo dosegnuti više od 37 milijardi EUR. Kako bi se to postiglo, Komisija predlaže Europskom parlamentu i Vijeću da se oslobode likvidna sredstva za ulaganja u vrijednosti od oko 8 milijardi EUR.

Kako bi se tih 37 milijardi EUR europskih javnih ulaganja brzo usmjerilo na saniranje posljedica krize uzrokovane koronavirusom, Komisija predlaže da se ove godine ukine obveza vraćanja sredstava pretfinanciranja iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR), Europskog socijalnog fonda (ESF), Kohezijskog fonda (KF) i Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) koja nisu iskorištena do zaključenja programa.

Iznose koje ne vrate 2020. države članice dužne su upotrijebiti za ubrzanje ulaganja povezanih s izbijanjem covida-19 u okviru EFRR-a, ESF-a, KF-a i EFPR-a. S obzirom na prosječne stope sufinanciranja u državama članicama tih 8 milijardi EUR omogućit će mobilizaciju i iskorištavanje iznosa od oko 29 milijardi EUR strukturnih sredstava u cijeloj Europskoj uniji.

Predlaže se da se EFRR-u omogući podupiranje financiranja obrtnog kapitala za MSP-ove kada je to potrebno kao privremena mjera za pružanje djelotvornog odgovora na javnozdravstvenu krizu. Financijski instrumenti koji se financiraju iz fondova također bi MSP-ovima trebali pružati potporu u obliku obrtnog kapitala kada je to potrebno kao privremena mjera. Investicijski prioritet EFRR-a za jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija mijenja se kako bi se obuhvatila ulaganja u proizvode i usluge potrebne za izgradnju kapaciteta za odgovor na krize u području usluga javnog zdravstva. Rashodi za aktivnosti za izgradnju kapaciteta za odgovor na krize trebali bi biti prihvatljivi od 1. veljače 2020.

Kako bi se programi mogli izmijeniti prema potrebi, u prijedlogu se utvrđuju neznatne izmjene koje nije potrebno odobriti odlukom Komisije. U prijedlogu se usto jasno navodi da su rashodi za izgradnju kapaciteta za odgovor na krize u svakom slučaju prihvatljivi od

1. veljače 2020. Trebalo bi u najvećoj mogućoj mjeri iskoristiti mogućnosti za ubrzano prijavljivanje rashoda nastalih upotrebom novih oblika potpore koje su od 2018. dostupne u skladu s člankom 67. Uredbe o zajedničkim odredbama, npr. pojednostavnjene mogućnosti financiranja.

Osnovana je radna skupina čija je zadaća koordinirati rad s državama članicama, ustanoviti koje su točno njihove potrebe i pomoći im kako bi novac bio na raspolaganju što prije.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

Predlaže se:

izmijeniti Uredbu (EU) br. 1301/2013 o EFRR-u kako slijedi:

(1) u članku 3. stavku 1. dodaje se podstavak u kojem se navodi da EFRR može podupirati financiranje obrtnog kapitala za MSP-ove kada je to potrebno kao privremena mjera za pružanje djelotvornog odgovora na javnozdravstvenu krizu;

(2) članak 5. stavak 1. točka (b) te iste uredbe mijenja se kako bi se investicijskim prioritetom EFRR-a za jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija mogla obuhvatiti ulaganja u proizvode i usluge potrebne za izgradnju kapaciteta za odgovor na krize u području usluga javnog zdravstva;

izmijeniti Uredbu (EU) br. 1303/2013 (Uredba o zajedničkim odredbama) kako slijedi:

(3) u članku 30. o izmjenama programa dodaje se novi stavak (5.), u kojem se navode određene izmjene koje nije potrebno odobriti odlukom Komisije; članak 96. stavak 10. mijenja se kako bi se odrazila ta izmjena;

(4) u članku 37. stavku 4. o financijskim instrumentima dodaje se da se putem financijskih instrumenata može podupirati i financiranje obrtnog kapitala za MSP-ove kada je to potrebno kao privremena mjera za pružanje djelotvornog odgovora na javnozdravstvenu krizu;

(5) u članku 65. stavku 10. dodaje se podstavak u kojem se navodi da su rashodi za aktivnosti za izgradnju kapaciteta za odgovor na krize prihvatljivi od 1. veljače 2020.;

(6) u članku 139. stavku 7. dodaje se podstavak kojim se ukida obveza povrata iznosa koji uobičajeno dospijevaju 2020. za operativne programe kohezijske politike za razdoblje 2014.–2020. u okviru cilja „Ulaganje za rast i radna mjesta” i za programe koji se financiraju iz EFPR-a;

izmijeniti Uredbu (EU) br. 508/2014 o EFPR-u kako slijedi:

(7) članak 35. mijenja se kako bi se omogućilo da EFPR doprinosi uzajamnim fondovima iz kojih se ribarima isplaćuju financijske naknade za gospodarske gubitke uzrokovane javnozdravstvenom krizom; i

(8) članak 57. mijenja se kako bi se dodala mogućnost da se iz EFPR-a doprinosi osiguranju akvakulturnih stokova kojim se pokrivaju gospodarski gubici zbog javnozdravstvene krize te se na taj način štite prihodi proizvođača u sektoru akvakulture.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

Nije bilo savjetovanja s vanjskim dionicima.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Predložena izmjena ne uključuje nikakve promjene godišnjih gornjih granica za preuzimanje obveza i plaćanja u višegodišnjem financijskom okviru prema Prilogu I. Uredbi (EU) br. 1311/2013. Godišnja raspodjela odobrenih sredstava za preuzimanje obveza za Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fond i Kohezijski fond ostaje nepromijenjena.

Prijedlogom će se olakšati ubrzavanje provedbe programa, što će rezultirati pojačanim financiranjem odobrenim sredstvima za plaćanja na početku programa.

Komisija će pažljivo pratiti utjecaj predložene izmjene na odobrena sredstva za plaćanje u 2020. uzimajući u obzir i izvršenje proračuna i revidirane prognoze država članica.

Iznosi koji se ne vrate 2020. bit će poravnati pri zaključenju programa.

2020/0043 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o izmjeni uredaba (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1301/2013 i (EU) br. 508/2014 s obzirom na posebne mjere za mobilizaciju ulaganja u zdravstvene sustave država članica i u druge sektore njihovih gospodarstava u odgovoru na izbijanje covida-19

[Investicijska inicijativa kao odgovor na koronavirus]

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 43. stavak 2. te članke 177. i 178.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora[1],

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija[2],

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

(1) Posljedice krize uzrokovane izbijanjem covida-19 na jedinstven su način pogodile države članice. Kriza otežava rast u državama članicama, zbog čega se povećava ozbiljan manjak likvidnosti koji je posljedica iznenadnog i znatnog povećanja javnih ulaganja neophodnih za njihove sustave zdravstvene skrbi i druge gospodarske sektore. To je dovelo do izvanrednog stanja koje je potrebno riješiti posebnim mjerama.

(2) Od ključne je važnosti da nedostatak likvidnosti i javnih sredstava u državama članicama ne otežava ulaganja u okviru programa koji se podupiru iz Europskog fonda za regionalni razvoj („EFRR”), Europskog socijalnog fonda („ESF”) i Kohezijskog fonda („KF”) („fondovi”) te Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo („EFPR”) koja su potrebna za suzbijanje covida-19.

(3) Kako bi se odgovorilo na posljedice krize, EFRR bi trebao podupirati financiranje obrtnog kapitala za MSP-ove kada je to potrebno kao privremena mjera za pružanje djelotvornog odgovora na javnozdravstvenu krizu.

(4) Kako bi se odgovorilo na posljedice krize, investicijskim prioritetom EFRR-a za jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija trebala bi se obuhvatiti ulaganja u proizvode i usluge potrebne za izgradnju kapaciteta za odgovor na krize u području usluga javnog zdravstva.

(5) Kako bi odgovor na izbijanje covida-19 bio što fleksibilniji, državama članicama trebalo bi omogućiti veću fleksibilnost u provedbi programâ i uspostaviti

[1] SL C, , str. .
[2] SL C, , str. .

pojednostavljeni postupak u okviru kojeg za izmjene operativnih programa nije potrebna odluka Komisije. Trebalo bi jasno navesti koje informacije o tim izmjenama treba dostaviti Komisiji.

(6) Kako bi se odgovorilo na posljedice krize, putem financijskih instrumenata koji se financiraju iz fondova trebala bi se pružati potpora u obliku obrtnog kapitala za MSP-ove kada je to potrebno kao privremena mjera za pružanje djelotvornog odgovora na javnozdravstvenu krizu.

(7) Kako bi se bez odgode odgovorilo na posljedice krize, rashodi za aktivnosti za izgradnju kapaciteta za odgovor na krize trebali bi biti prihvatljivi od 1. veljače 2020.

(8) Kako bi se državama članicama osigurala dovoljna financijska sredstva da bez odgode izvrše potrebna ulaganja, primjereno je da Komisija ne izdaje naloge za povrat iznosâ koji bi trebala osigurati od država članica na temelju godišnjih financijskih izvještaja podnesenih 2020. Iznose koje ne vrate države članice trebale bi upotrijebiti za ubrzanje ulaganja povezanih s izbijanjem covida-19 koja su prihvatljiva u skladu s Uredbom (EU) br. 1303/2013[3] i pravilima za pojedine fondove.

(9) Kako bi se odgovorilo na posljedice krize, iz EFPR-a bi se trebali podupirati uzajamni fondovi i osiguranje stokova u cilju zaštite prihoda ribara i uzgajivača u akvakulturi pogođenih javnozdravstvenom krizom.

(10) Iznosi koji se ne vrate 2020. trebali bi se poravnati ili biti predmetom nalogâ za povrat pri zaključenju programa.

(11) S obzirom na hitnost potrebne potpore ova bi Uredba trebala hitno stupiti na snagu.

(12) Uredbe (EU) br. 1301/2013[4], Uredbu (EU) br. 1303/2013 i Uredbu (EU) br. 508/2014[5] trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Izmjene Uredbe (EU) br. 1301/2013

Uredba (EU) br. 1301/2013 mijenja se kako slijedi:

(1) u članku 3. stavku 1. dodaje se sljedeći podstavak:

„Usto, EFRR može podupirati financiranje obrtnog kapitala za MSP-ove kada je to potrebno kao privremena mjera za pružanje djelotvornog odgovora na javnozdravstvenu krizu.”

---

3 Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

4 Uredba (EU) br. 1301/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o Europskom fondu za regionalni razvoj i o posebnim odredbama o cilju „Ulaganje za rast i radna mjesta” te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1080/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 289.).

5 Uredba (EU) br. 508/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EZ) br. 2328/2003, (EZ) br. 861/2006, (EZ) br. 1198/2006, (EZ) br. 791/2007 i Uredbe (EU) br. 1255/2011 Europskog parlamenta i Vijeća.

(2) članak 5. stavak 1. točka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) promicanjem poslovnih ulaganja u istraživanja i inovacije, razvijanjem poveznica i sinergija između poduzeća, centara za istraživanja i razvoj te sektora visokog obrazovanja, osobito promicanjem ulaganja u razvoj proizvoda i usluga, prijenos tehnologije, društvene inovacije, ekološke inovacije, primjene u javnoj službi, poticanje potražnje, umrežavanje, klastere i otvorene inovacije putem pametne specijalizacije, te podupiranjem tehnološkog i primijenjenog istraživanja, probnih proizvodnih linija, mjera za rano odobravanje proizvoda, naprednih mogućnosti proizvodnje i prvih serija, osobito u ključnim razvojnim tehnologijama i širenju tehnologija opće namjene, te poticanjem ulaganja potrebnih za izgradnju kapaciteta za odgovor na krize u području usluga javnog zdravstva.”

Članak 2.

Izmjene Uredbe (EU) br. 1303/2013

Uredba (EU) br. 1303/2013 mijenja se kako slijedi:

(1) u članku 30. dodaje se sljedeći stavak 5.:

„5. Odstupajući od stavaka 1. i 2., za programe koji se podupiru iz EFRR-a, Kohezijskog fonda i ESF-a država članica može tijekom programskog razdoblja drugom prioritetu istog fonda istog programa prenijeti iznos od najviše 8 % sredstava koja su prioritetu dodijeljena od 1. veljače 2020. ali ne veći od 4 % proračuna programa.

Takvi prijenosi ne utječu na prethodne godine. Smatra se da nisu znatni i ne zahtijevaju odluku Komisije o izmjeni programa. Međutim, moraju ispunjavati sve regulatorne zahtjeve i odbor za praćenje mora ih unaprijed odobriti. Država članica dužna je Komisiji dostaviti revidirane financijske tablice.”

(2) U članku 37. stavku 4. dodaje se sljedeći podstavak:

„Putem financijskih instrumenata također se može pružati potpora u obliku obrtnog kapitala za MSP-ove kada je to potrebno kao privremena mjera za pružanje djelotvornog odgovora na javnozdravstvenu krizu.”

(3) U članku 65. stavku 10. dodaje se sljedeći podstavak:

„Odstupajući od stavka 9., rashodi za aktivnosti za izgradnju kapaciteta za odgovor na krize u kontekstu izbijanja covida-19 prihvatljivi su od 1. veljače 2020.”

(4) Članak 96. stavak 10. zamjenjuje se sljedećim:

„10. Ne dovodeći u pitanje članak 30. stavak 5., Komisija provedbenim aktima donosi odluku kojom se odobravaju svi elementi, uključujući i sve buduće izmjene, operativnog programa iz ovog članka, osim onih iz stavka 2. prvog podstavka točke (b) podtočke vi., točke (c) podtočke v. i točke (e), stavaka 4. i 5., stavka 6. točaka (a) i (c) te stavka 7., koji ostaju odgovornost država članica.”

(5) u članku 139. stavku 7. dodaju se sljedeći podstavci:

„Odstupajući od prvog podstavka, Komisija ne izdaje nalog za povrat iznosâ koji bi trebala osigurati od države članice na temelju izvještaja podnesenih 2020. Iznosi koji se ne vrate upotrebljavaju se za ubrzanje ulaganja povezanih s izbijanjem covida-19 koja su prihvatljiva na temelju ove Uredbe i pravilima za pojedine fondove.

Iznosi koji se ne vrate poravnavaju se ili vraćaju pri zaključenju.”

Članak 3.

Izmjene Uredbe (EU) br. 508/2014

Uredba (EU) br. 508/2014 mijenja se kako slijedi:

(1) U članku 35., stavci 1., 5., 6. i 8. zamjenjuju se sljedećima:

„1. EFPR može dati potporu uzajamnim fondovima pri isplati novčanih kompenzacija ribarima za gospodarske gubitke uzrokovane javnozdravstvenom krizom, klimatskim nepogodama, okolišnim incidentima kao i za troškove spašavanja ribara ili ribarskih brodova u slučaju nesreća na moru tijekom njihovih ribolovnih aktivnosti.”

…

„5. Države članice utvrđuju pravila za uspostavu i upravljanje uzajamnim fondovima, prije svega pravila za dodjelu kompenzacijskih plaćanja ribarima i za njihovu prihvatljivost za takvu kompenzaciju u slučaju javnozdravstvene krize, klimatskih nepogoda, okolišnih incidenata ili nesreća na moru iz stavka 1., kao i za upravljanje i nadzor nad usklađenošću s tim pravilima. Države članice osiguravaju da propisi fondova predviđaju kazne za slučaj nemara od strane ribara.”

„6. Nadležno tijelo države članice mora službeno priznati pojavu javnozdravstvene krize, klimatske nepogode, okolišnih incidenata ili nesreća na moru iz stavka 1.”

…

„8. Naknada iz stavka 1. odobrava se isključivo za pokrivanje šteta uzrokovanih javnozdravstvenim krizama, klimatskim nepogodama, okolišnim incidentima ili nesrećama na moru, koji iznose više od 30 % ukupnog godišnjeg prometa predmetnog poduzeća, izračunatih na temelju prosječnog prometa tog poduzeća tijekom prethodne tri kalendarske godine.”

(2) U članku 57. stavku 1. dodaje se sljedeća točka (e):

„(e) javnozdravstvenom krizom”.

Članak 4.

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Europski parlament	*Za Vijeće*
Predsjednik	*Predsjednik*